

KÖFOP-2.1.2-VEKOP-15- 2016-00001

**A jó kormányzást megalapozó
közszolgálat-fejlesztés**

**Adatvédelmi kérdések a
gyűlölet-bűncselekmények
tanúinak kihallgatásakor**

*Dombos Tamás
Háttér Társaság*

SZÉCHENYI 2020

**Nemzeti Közszolgálati
Egyetem**

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

AZ ALAPPROBLÉMA

- **gyűlölet-bűncselekmény:**

bűncselekmény motivációja az áldozat valamely vélt vagy valós társadalmi csoporthoz tartozása

- **jellemző áldozati csoportok:**

faji, etnikai, vallás, nemzeti, szexuális irányultság, nemi identitás, fogyatékoság szerinti társadalmi csoportok

- **adatvédelmi jogszabályok:**

különleges adat: faji eredetre, a nemzetiséghez tartozásra, a politikai véleményre vagy pártállásra, a vallásos vagy más világnézeti meggyőződésre, a szexuális életre, egészségi állapotra vonatkozó személyes adat

KÜLÖNLEGES ADATOK KÖRE

- **előítélet-indikátorok:**

- (1) A sértett vagy más tanú észlelése, véleménye

- (3) Az elkövető és a sértett közötti vélt vagy valós csoportkülönbség

- **különleges adatok köre:**

- sértett által vallott csoport-hovatartozás (identitás)

- tanú(k) sértett csoport-hovatartozására vonatkozó érzékelése (*EU Working Party, Opinion 4/2007*)

- csoport-hovatartozásra utaló objektív jellemzők (bárki által észlelhető)

- **adatkezelési műveletek:**

- gyűjtése, felvétele: kihallgatás során rákérdezés

- rögzítése, tárolása: jegyzőkönyvezés

ADATKEZELÉS JOGALAPJA

Infotv. 5. § (2): „különleges személyes adat kezelhető, ha [...] a **bűncselekmények** megelőzése vagy **üldözése érdekében** [...] törvény elrendeli.”

Be. 63. § (1): „az eljárásban részt vevő személyek **személyes adatainak megismerésére és kezelésére** a bíróság, az ügyész, a nyomozó hatóság, a szakértő, valamint a bíróság vagy az ügyész által megkeresett hatóság az e törvényben meghatározott **feladatainak teljesítése érdekében** jogosult.”

(2) „a büntetőeljárásban részt vevő személy személyes adatait a szükséges mértékig kell **jegyzőkönyvben rögzíteni.**”

új Be. 97. § (1), 359. § (2) a)-b)

KORÁBBI ÁLLÁSFOGLALÁSOK

*„bármely hatósági, illetve bírósági eljárásban feltehető a szexuális életre vonatkozó kérdés, valamint az erre adott válasz jegyzőkönyvezhető, ha ez az **ügy megítélése szempontjából releváns tény** kiderítése céljából szükséges, valamint a tény kiderítéséhez elengedhetetlen és arra alkalmas.” (adatvédelmi biztos ABI-4209-3/2010/K sz. állásfoglalás)*

*„Ha gyűlölet-bűncselekmény (speciálisan faji motivációjú bűncselekmény vagy egyéb bűncselekménynél felmerülő etnikai motiváció) áldozatáról van szó, **egyéni szintű adat szükséges a tényállás megállapításához**. Ekkor elsődleges a származás, illetve arra vonatkozó percepció; ez esetben az identitás csak akkor jön számításba, ha az elkövető azzal tisztában lehetett.” (nemzeti és etnikai, ill. adatvédelmi biztosok jelentése az etnikai adatok kezeléséről)*

MIT TEHET A RENDŐR ÉS MILYEN ESETBEN?

- **rákérdezhet:**

- sértett csoport-hovatartozására
- tanúk sértett csoport-hovatartozásra vonatkozó észlelésre

- **jegyzőkönyvezheti:**

- sértett, tanú magától tett nyilatkozatát
- sértett, tanú célzott kérdésre adott válaszát
- saját, a sértett csoport-hovatartozására vonatkozó észlelését
- csoportra jellemző jegyek jelenlétét

HA

bármely **indikátor jelenléte** alapján a legcsekélyebb gyanúja felmerül annak, hogy az elkövetőt cselekménye elkövetésében a sértett feltételezett vagy tényleges védett csoporthoz tartozása motiválta

JAVASOLT KÉRDÉSEK

- **sértett érzékenysége:**

- körültekintés, tapintat
- nyílt kommunikáció: miért van az adatra / kérdésre szükség

- **javasolt kérdések:**

1. Ön szerint mi lehetett az elkövető indítéka, miért bántalmazta / félemlítette meg Önt?
2. Elképzelhetőnek tartja, hogy az elkövető cselekményében szerepet játszott az, hogy Önt valamely társadalmi csoporthoz tartozónak gondolta? Például azt gondolta Önről, hogy Ön...? Miből gondolhatta ezt az elkövető?
3. Mivel az Ön ellen elkövetett bűncselekmény szakszerű nyomozása érdekében jelentősége lehet, meg kell kérdeznem: Ön ...
4. Mit gondol, a cselekmény során volt-e bármilyen körülmény, ami alapján az elkövető Önt ... gondolhatta?

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE